

ความเป็นมาของปัญหา

จากคำกล่าวที่ว่า "ธรรมชาติกำหนดให้ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ประเพณีกำหนดให้ผู้หญิงเป็นช้างเท้าหลัง แต่ทั้งธรรมชาติและประเพณีก็มีอาจ ขวางกั้นการต่อสู้ของผู้หญิงได้" ¹ คือความคิดสำคัญของแนวคิดสตรีนิยมอย่าง ชัดเจน สถานภาพของสตรีถูกกำหนดจากค่านิยมประเพณีของสังคม จากทัศนคติของเพศชาย จากลักษณะความแตกต่างด้านชีวภาพร่างกายของความเป็นหญิงและความเป็นชายซึ่งนักสตรีนิยมไม่เห็นด้วยเพราะถือว่าเป็นความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นสตรีเพศ

แนวคิดสตรีนิยม (Feminism) เป็นแนวคิดของสังคมตะวันตกซึ่งมีจุดเริ่มต้นจากขบวนการการเรียกร้องต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ เช่น การเสนอความคิดเพื่อสิทธิสตรีของ แมรี วอลสโตนคราฟท์ (Mary Wollstonecraft, 1751-1797) ในหนังสือชื่อ Vindication of the Rights of Women เพื่อยกระดับสถานภาพของสตรีอังกฤษในศตวรรษที่ 18 การเรียกร้องสิทธิสตรีของ โอลิมป์ เดอ กูจ (Olympe de Gouges) ตั้งแต่ครั้งแรกระหว่างการปฏิวัติฝรั่งเศสจนกระทั่งพัฒนาไปสู่แนวคิดสตรีนิยมที่มีระบบระเบียบชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอิทธิพลของการยอมรับหนังสือเรื่อง The Second Sex หรือ เพศที่สอง ของ ซีมอน เดอ โบวัวร์ (Simone De Beauvoir) ว่าเป็นหนังสือสำคัญที่แสดงแก่นสาระของแนวคิดสตรีนิยม ขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในเยอรมันซึ่งเริ่มก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่ในทศวรรษที่ 60 นั้นก็มีสาเหตุมาจากความไม่พึงพอใจในหมู่นักศึกษาสตรีต่อเรื่องความเอาใจเอาเปรียบระหว่างเพศซึ่งนักศึกษา

¹ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3, ใน บทโฆษณาละครเรื่อง ด้วยสองมือแม่ที่สร้างโลก 2535. (สื่อโฆษณาไม่พิมพ์)

เพศหญิงถูกนักศึกษาเพศชายแบ่งแยกงานโดยใช้กฎเกณฑ์เรื่อง "เพศ" ในการทำงานต่อต้านสงครามเวียดนามร่วมกับนักศึกษาเพศชาย รวมทั้งขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีในอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 60 ซึ่งมี เบ็ตตี ไฟร์เดน (Betty Friedan) เป็นสตรีผู้นำในการประกาศความอัดอั้นคับข้องใจของสตรีชั้นชั้นกลางรวมไปถึงการต่อต้านสงครามเวียดนามและต่อต้านการเหยียดผิว สตรีหลายคนที่เกี่ยวข้องกับขบวนการศึกษาก็หวังให้การเรียกร้องดังกล่าวเป็นหนทางของการปลดปล่อยสตรีเพศ อิทธิพลของหนังสือ The Second Sex ยังส่งผลต่อความคิดในการมองปัญหาเรื่องสตรีในสายตาของนักสตรีนิยมรุ่นใหม่ของอเมริกา เช่น เคท มิลเล็ต (Kate Millet) จูเลียต มิทเชล (Juliet Mitchell) ชูลามิทซ์ ไฟร์สโตน (Shulamith Firestone) และเจอร์เมน เกียร์ (Germaine Greer)

แนวคิดสตรีนิยมเริ่มมีพัฒนาการมาตั้งแต่ทศวรรษที่ 60 (พ.ศ. 2503) และเจริญเฟื่องฟูมากในช่วงทศวรรษที่ 70-80 (พ.ศ. 2513-2523) ในทศวรรษที่ 90 มีการนำกรอบความคิดสตรีนิยมไปใช้วิเคราะห์วิจารณ์ภาพยนตร์ด้วยมุมมองของแนวคิดสตรีนิยม การวิจารณ์ภาพยนตร์แนวสตรีนิยมนี้สามารถวิเคราะห์ได้จากตัวบทของภาพยนตร์ที่มีจุดประสงค์เพื่อสะท้อนเรื่องราวเกี่ยวกับสตรีอย่างแท้จริงในมุมมองของผู้สร้างหรือผู้ประพันธ์บทภาพยนตร์ และภาพยนตร์ที่สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยสายตาของนักสตรีนิยม การวิจารณ์ภาพยนตร์แนวสตรีนิยมและการวิเคราะห์งานเขียนในแนวสตรีนิยมเป็นการวิเคราะห์ที่อาศัยหลักการเดียวกัน คือการวิเคราะห์ที่มุ่งเน้นความเป็นเพศหญิงของตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งเป็นหลักการเดียวกับที่จะนำมาวิเคราะห์งานวรรณกรรมสตรีใน 3 ลักษณะ คือ

1. วิเคราะห์เนื้อหานวนิยายในลักษณะของการเป็นวรรณกรรมสตรี จากอัตวิสัยของนักเขียนหรือประสบการณ์ในชีวิตของและผู้อ่าน ได้แก่ การวิเคราะห์ด้านแนวเรื่องและตัวละครเอกฝ่ายหญิง
2. ศึกษาวรรณกรรมสตรีที่เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ว่าเขียนขึ้นเพื่อสตรี การวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีในลักษณะนี้ รวมเอาการวิเคราะห์แรงบันดาลใจของนักเขียนในการเขียนวรรณกรรมเรื่องๆ หนึ่งด้วย
3. วรรณกรรมสตรีสะท้อนความคิดของนักเขียนในแนวทางเพื่อสิทธิสตรีซึ่งมีพัฒนาการเปลี่ยนไปตามวัยและประสบการณ์ในชีวิต

การวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีโดยอาศัยกรอบแนวคิดสตรีนิยม
ดังกล่าว เป็นการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาสตรีศึกษา (Women's
Studies) เพราะทั้งแนวคิดสตรีนิยมและวิชาสตรีศึกษามีหลักการเน้นความ
สนใจในประเด็น "สตรี" เช่นเดียวกัน

อิทธิพลจากคำประกาศขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยปฏิญา
สากลเรื่องต่างๆ ส่งผลให้แนวคิดสตรีนิยมเฟื่องฟูและมีความเป็นสากลมาก
ยิ่งขึ้น เช่น การออกปฏิญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนในปีคริสต์ศักราช
1948 ว่า หญิงและชายเป็นมนุษย์ที่เกิดมามีเสรีและเท่าเทียมกัน หรือ
การออกปฏิญาสากลว่าด้วยเรื่องการบริหารจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีเพศโดย
ให้เหตุผลว่า สตรีมีบทบาทในการสร้างสรรค์โลกไม่ยิ่งหย่อนกว่าบุรุษ ต่อมา
ในปีคริสต์ศักราช 1973 (พ.ศ. 2516) มีมติกำหนดให้ปีคริสต์ศักราช 1975-
1985 (พ.ศ. 2518-2528) เป็นทศวรรษสตรี ประเทศไทยในฐานะ
ประเทศสมาชิกประเทศหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ก็ยอมรับหลักการ
ของปฏิญาสากลดังกล่าวด้วย ส่งผลให้สถานภาพสตรีไทยได้รับการเชิดชูดีขึ้น
จนมีบทบัญญัติในมาตรา 28 แห่งกฎหมายรัฐธรรมนูญ ประกาศว่า ชายและหญิง
มีสิทธิเท่าเทียมกัน แม้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2517 ฉบับนี้จะถูกยกเลิก
ในปี พ.ศ. 2521 และกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับต่อมา มา บัญญัติคำว่า "บุคคล"
แทนคำว่า "ชายและหญิง" แต่การประกาศแก้กฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534
ซึ่งเป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทยฉบับล่าสุดนี้ ก็ได้แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5
หมวด 3 มาตรา 24 ระบุว่า "ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน" อีกครั้งหนึ่ง
หลังจากการประกาศสิทธิความเท่าเทียมของหญิงและชายในรัฐธรรมนูญ 2517
ครั้งนั้น ความสำเร็จของการรับรองสิทธิของชายและหญิงให้เท่าเทียมกันใน
รัฐธรรมนูญ 2534 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2538 นี้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา
เล่มที่ 112 ตอนที่ 7 ก ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538 ซึ่งถือว่าเป็นการ
ยกระดับสถานภาพความเป็น "คน" ที่เท่าเทียมกันทั้งหญิงและชายที่สำคัญ
นอกจากนี้กฎหมายการเลือกตั้งซึ่งเคยประกาศออกมาในปี พ.ศ. 2476 ก็ส่งผล
ต่อสิทธิสตรีในทางการเมืองด้วย สถานภาพและบทบาทของสตรีในฐานะ
นักบริหารระดับสูงมีมากขึ้น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
วุฒิสมาชิก ผู้ช่วยรัฐมนตรีและรัฐมนตรี ซึ่งในตอนต้นปี พ.ศ. 2536 ก็มี

การแต่งตั้ง นางจรัสศรี ทีปรัช เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรกของสังคมไทย ซึ่งเป็นพัฒนาการอีกก้าวหนึ่งของการยกระดับความสามารถของสตรี เพราะตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดที่เคยสงวนสิทธิ์ไว้เฉพาะเพศชายก็จะมีถูกกีดกันสำหรับเพศหญิงอีกต่อไป ดังนั้น ความคาดหวังของทมยันตีซึ่งหวังว่าวันหนึ่งสังคมไทยจะมีนายกรัฐมนตรีที่เป็นเพศหญิงก็อาจจะเป็นความจริงได้ ดังเช่น นวนิยายเรื่อง นายกหญิง ของเธอ

ทมยันตีเป็นนักเขียนสตรีไทยมืออาชีพซึ่งเขียนนวนิยายจำนวนมาก นับตั้งแต่ทมยันตีเริ่มงานเขียนเรื่องแรกเมื่ออายุ 19 ปีจนกระทั่งอายุได้ 57 ปี ในปัจจุบัน นวนิยายส่วนมากมักเป็นแนวโรแมนติก (Romantic) หรือพาฝัน แนวชีวิตรัก ชีวิตครอบครัวซึ่งสะท้อนสถานภาพปัญหาเกี่ยวกับสตรีในสภาพสังคมไทย ดังเช่นทัศนะของ บัวแพน นันทพิสัย กล่าวถึงงานเขียนของทมยันตีว่ามีลักษณะเขียนเพื่อบรรยายภาพเรื่องราวของความเป็นสตรีอย่างที่ปรากฏในความเป็นจริงทางสังคม.

ทมยันตีหรือในชื่อจริงว่า วิมล ศิริไพบูลย์ ได้ชื่อว่าเป็นนักเขียนหญิงที่เป็นที่นิยมและมีอิทธิพลต่อนักอ่านมากคนหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักอ่านผู้หญิงทั้งนี้คงเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่นวนิยายของเธอ สะท้อนภาพและเรื่องราวของผู้หญิงทั้งในมุมมองของบทบาทและสถานภาพที่ปรากฏในสังคม เช่น ค่าของคน รอยมลทิน คุณหญิงนอกทำเนียบ สตรีหมายเลขหนึ่ง เป็นต้น ²

สุภัทร สวัสดิรักษ์ ผู้ที่คุ้นเคยกับทมยันตีมานานในฐานะที่สุภัทรเป็นบรรณาธิการนิตยสาร สกุลไทย ซึ่งทมยันตีเป็นนักเขียนในสังกัดของนิตยสารดังกล่าววบจนปัจจุบัน สุภัทรกล่าวว่าทมยันตีเป็นสตรีที่มีความคิดเพื่อสิทธิสตรีอย่างแท้จริง

² บัวแพน นันทพิสัย, "ทมยันตีจุดไฟในหัวใจผู้หญิงจนลุกโชน," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 39 ฉบับที่ 14 (6-19 กันยายน 2535): 42.

วิมลเติบโตขึ้นมาในแวดวงของสังคมประเพณีเก่า ค่านิยมเก่า ซึ่งค่อนข้างไปทางดึกดึกนาเจ้าขุนมูลนาย จนกระทั่งได้แสดงออกมา ในรายละเอียดของงานเขียน ไม่ว่าจะ เป็นบทสนทนา การบรรยายฉากและสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละคร แต่เมื่อมาถึงเรื่องราวความรู้สึกนึกคิดของสตรีที่ถูกเหยียดหยามทำลายและ เสียเปรียบในสังคมแล้ว วิมลมีความคิดรุนแรงในเรื่องนี้³

ทัศนะของสุภัทรซึ่งกล่าวว่าทมยันตี เป็นนักเขียนสตรีที่มีความคิดรุนแรง และต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี มิใช่ทัศนะเลื่อนลอยอย่างแน่นอนเพราะทมยันตีกล่าวว่า ในงานเขียนของเธอ เธอต้องการให้สตรีเพศตระหนักในอำนาจความเป็น หญิงที่แท้จริง ให้เพศหญิงลุกขึ้นสู้เพื่อสิทธิสตรี

ดิฉันมีความรู้สึกอยู่เสมอว่า โลกนี้หมุนด้วยมือของสตรี ความเจริญ การพัฒนานั้นอยู่ในมือของสตรี พ่อฉันเป็นผู้ให้กำเนิดบุตร แต่ผู้ให้อาณาตแก่บุตรนั้น อยู่ในมือแม่ เพราะฉะนั้น อนาคตของมวลมนุษยชาติ อยู่ในมือสตรีด้วยเช่นกัน แต่มาวันนี้ ผู้หญิงถูกปฏิบัติ ผู้หญิงถูกปฏิบัติสังขรณ์เสียจนกลายเป็นช้างเท้าหลัง ดิฉันก็บอกผู้ชายว่า ดิฉันไม่ต้องการจะเป็นช้างเท้าหน้าทั้งคู่ ถ้าไม่ขาหน้าขาหลังนั้น จะให้เป็นขาของสตรีไม่ได้หรือ ในข้อเขียนของดิฉัน ดิฉันต้องการจะจุดไฟ ในหัวใจของผู้หญิง⁴

เนื่องจากนวนิยายของทมยันตีได้รับความนิยมอย่างมากจนมีการนำไป วิเคราะห์เพื่อการศึกษาวรรณกรรม เช่นงานวิจัยของ สัมพันธ์ รุ่งระวี เรื่อง

³ สุภัทร สวัสดิรักษ์, "คิดถึงรักของทมยันตีใน 'เพลงชีวิต'," วารสารการะเกด 1 ฉบับที่ 8 (3 ตุลาคม 2523): 13.

⁴ บัวแพน นันทพิสัย, "ทมยันตีจุดไฟในหัวใจผู้หญิงจนลุกโชน," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 39 ฉบับที่ 14, หน้า 43.

วิเคราะห์นวนิยายของทมยันตีระหว่าง พ.ศ.2509-2524⁵ ซึ่งสัมพันธ์
วิเคราะห์ท่วงทำนองการแต่ง ด้านการใช้คำ การสร้างประโยค การใช้สำนวน
โวหารและการบรรยายความ สัมพันธ์วิเคราะห์กลวิธีเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่องใน
แบบต่างๆ วิเคราะห์การดำเนินเรื่อง การสร้างตัวละครและบทสนทนา
สำหรับการวิเคราะห์การสร้างตัวละครในงานวิจัยของสัมพันธ์นั้น
สัมพันธ์สรุปว่า ทมยันตีมีกลวิธีการสร้างตัวละคร 3 แบบ คือ แบบเน้น
ตัวละคร แบบเน้นเนื้อเรื่องและแบบเน้นจริง

การสร้างตัวละครแบบเน้นตัวละคร สัมพันธ์วิเคราะห์ว่า ทมยันตี
สร้างตัวละครให้มีลักษณะนิสัยใจคอเหมือนคนปกติ มีความสมจริง แต่สัมพันธ์
ไม่ได้วิเคราะห์การสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงว่าเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเอง
ในลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี สัมพันธ์ไม่ได้วิเคราะห์ว่าเหตุการณ์
ที่เกิดขึ้นในชีวิตของสตรีเป็นความทุกข์ใจ สัมพันธ์วิเคราะห์การสร้าง
ตัวละครแบบนี้ว่าเป็นการสร้างตัวละครให้เป็นศูนย์กลางของเนื้อเรื่องทั้ง
ตัวละครเอกฝ่ายชายและตัวละครเอกฝ่ายหญิง

การสร้างตัวละครแบบเน้นเนื้อเรื่อง สัมพันธ์วิเคราะห์ว่า
พฤติกรรมของตัวละครเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อม ตัวละครจะมีลักษณะ
นิสัยใจคอประการใดขึ้นอยู่กับเรื่องราวที่เกิดขึ้น แต่สัมพันธ์ไม่ได้วิเคราะห์
เนื้อเรื่องและพฤติกรรมของตัวละครในแนวทางของวรรณกรรมสตรี

ส่วนการสร้างตัวละครแบบเน้นจริงหรือเหนือธรรมชาตินั้น สัมพันธ์
วิเคราะห์ว่า ตัวละครจะมีลักษณะแปลกออกไปจากลักษณะของมนุษย์โดยทั่วไป
บางครั้งมีลักษณะคล้ายมายาภาพอันเกิดจากจินตนาการ

⁵ สัมพันธ์ รุ่งระวี, "วิเคราะห์นวนิยายของทมยันตีระหว่าง
พ.ศ.2509-2524," (ปริญญาณิพนธ์ แผนกวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528), หน้า 304.

งานวิจัยของ ชีรนุช โชคสุนิช เรื่อง การศึกษาประโยค 3 ชนิดในภาษาไทยกับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย "โซ่สังคม" ของทมยันตี^๖ คือการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคในภาษาไทยเชิงภาษาศาสตร์ในนวนิยายเรื่อง โซ่สังคม ซึ่งมีใช้การศึกษาในแนวสตรีนิยม

แม้ว่านวนิยายของทมยันตีจะมีผู้นำไปวิเคราะห์ในแนวทางอื่นๆ ดังกรณีศึกษาดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่มิได้หมายความว่า งานวรรณกรรมชิ้นเดียวกันจะวิเคราะห์ศึกษาในแนวทางอื่นมิได้

งานวรรณกรรมชิ้นเดียวกันจะศึกษาได้ในแนวทางเดียวเท่านั้น และจะศึกษาในแง่อื่นมิได้ แต่การที่มีผู้ศึกษาวรรณกรรมชิ้นหนึ่งในแง่หนึ่งจนเป็นที่ยอมรับไปแล้วนั้น จะทำให้การศึกษาในแง่อื่นไม่มีคุณค่าความหมาย ทว่า ช่วยทำให้เห็นคุณค่าและความหมายของวรรณกรรมชิ้นนั้นได้กว้างและลึกซึ้งยิ่งขึ้นซึ่งเป็นผลของการศึกษาที่ต่างมุมมองนั่นเอง สามารถนำมาเทียบเคียงกันได้^๗

นอกจากการนำแนวคิดสตรีนิยมมาศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมจะทำให้วรรณกรรมเรื่องนั้นเกิดคุณค่าในมิติของการศึกษาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบได้แล้ว แนวคิดสตรีนิยมยังเกิดประโยชน์ต่อสตรี คือช่วยสร้างสำนึกความเป็นหญิงว่าเป็นสิ่งสำคัญทั้งกายและใจ สตรีจะตระหนักว่าสถานภาพความเสียเปรียบของเพศหญิงในสังคมจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของสตรี รวมทั้งทำให้

^๖ ชีรนุช โชคสุนิช, "การศึกษาประโยค 3 ชนิดในภาษาไทย

กับเจตนาของผู้พูดในนวนิยาย โซ่สังคม ของทมยันตี," (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533)

^๗ สุชา ศาสตร์, วรรณคดีเปรียบเทียบ (พิมพ์ครั้งแรก กรุงเทพฯ:
ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 9-10.

เกิดความเข้าใจใหม่ว่า สภาพความเป็นหญิงคือความเป็น "คน" เทียบเท่า
ความเป็น "คน" ของเพศชาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์นวนิยายของทมยันตีที่มีแนวคิดเกี่ยวกับสภาพ
และปัญหาสิทธิสตรีตามแนวสตรีนิยม
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการแนวสตรีนิยมของทมยันตี

แนวเหตุผลหรือสมมติฐาน

1. การวิจารณ์แนวสตรีนิยมสามารถวิเคราะห์ได้ในนวนิยายของ
ทมยันตี
2. นวนิยายของทมยันตีมีพัฒนาการแนวสตรีนิยม

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากทมยันตีเป็นนักเขียนสตรีที่ผลิตนวนิยายจำนวนมากตลอด
ระยะเวลา 40 กว่าปีของการเขียนนวนิยาย นวนิยายมีหลายแนว ดังนั้น
จึงจำเป็นต้องเลือกเฉพาะนวนิยายที่มีเนื้อหาแนวเรื่องเหมาะสมกับงานวิจัยนี้
โดยอาศัยกรอบความคิดของแนวคิดสตรีนิยมว่า นวนิยายเรื่องนั้นๆ มีลักษณะ
เป็นวรรณกรรมสตรี คือมีแนวเรื่องและการดำเนินเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการ
สะท้อนสภาพและปัญหาเกี่ยวกับสตรี นำเสนอทัศนะของเพศชายต่อเพศหญิง
หรือทัศนะของเพศหญิงต่อเพศชายในการตระหนักถึงสิทธิความเสมอภาค
ระหว่างเพศ งานวิจัยนี้มุ่งเสนอความคิดเพื่อสิทธิสตรีของทมยันตีเป็นหลัก ซึ่ง
เป็นทัศนะที่เพศหญิงมีต่อค่านิยมของเพศชายต่อความเป็นหญิง นอกจากนี้
งานวิจัยนี้ยังเป็นการวิเคราะห์วรรณกรรมสตรีที่มีตัวละครเอกฝ่ายหญิง เป็น
ตัวละครนำหรือตัวละครผู้เล่าเรื่องซึ่งสะท้อนภาพของสตรีในวรรณกรรม
งานวิจัยนี้ไม่เลือกกำจัดเฉพาะนามปากกาใดนามปากกาหนึ่งของ
ทมยันตี แต่เนื่องจากนามปากกา ทมยันตี เป็นนามปากกาที่เป็นที่รู้จัก

อย่างมากในหมู่นักอ่านมากกว่านามปากกาอื่นๆ คือ โรสลาเรน ลักษณะดีและกนกเรชา นามปากกา ทมยันตี ยังเป็นนามปากกาที่สะท้อนให้เห็นภาพตัวตนของสตรีหรือตัวละครเอกสตรีที่มีจิตใจเข้มแข็ง ใจเด็ดเดี่ยวซึ่งเป็นลักษณะของสตรีแกร่งและเป็นแบบฉบับของการสร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงในนวนิยายของทมยันตี ดังคำกล่าวที่ว่า

นามปากกา ทมยันตี เป็นนามปากกาที่ใช้สำหรับการเขียนนวนิยายที่มีเนื้อหาการเป็นผู้หญิงที่ก้าวแกร่งต่อชีวิตและมีความเป็นอยู่ที่ต้องดิ้นรน จะเป็นเพราะขัดสนหรือไม่ก็ตามอย่างเรื่อง รอยมลทิน และ เมียน้อย 8

ดังนั้น ผู้เขียนจึงกำหนดใช้นามปากกา ทมยันตี เป็นนามปากกาตั้งชื่อหัวข้องานวิจัยนี้

ส่วนการกำหนดขอบเขตการวิจัยในช่วงระยะเวลา พ.ศ. 2506-2534 เริ่มกำหนดขอบเขตที่นวนิยายเรื่องแรก คือ ในฝัน ซึ่งทมยันตีกล่าวว่าเป็นนวนิยายเรื่องแรกในชีวิตงานเขียนที่เขียนขึ้นขณะอายุ 19 ปี และพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2506 ส่วนนวนิยายเรื่อง ค่าของคน เขียนขึ้นในขณะอายุ 20 ปี และพิมพ์รวมเล่มครั้งแรก พ.ศ. 2508 ดังนั้น ในฝัน จึงเป็นนวนิยายเรื่องแรกและ ค่าของคน เป็นนวนิยายเรื่องที่สองของทมยันตีอย่างแน่นอน งานวิจัยนี้จึงเริ่มกำหนดของเขตที่นวนิยายเรื่อง ในฝัน และสิ้นสุดที่นวนิยายเรื่อง นายทหญิง ในปี พ.ศ. 2534 เพราะในปีนี้มีนวนิยายเรื่องนี้เพียงเรื่องเดียวที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี ส่วนนวนิยายเรื่องที่เขียนขึ้นหลังปี พ.ศ. 2534 คือ มหารानी ไชยณี และ สุริยวรมัน เป็นนวนิยายที่ทมยันตียังเขียนไม่จบบริบูรณ์ในขณะที่ผู้เขียนกำหนดขอบเขตการวิจัย

^๑ "ผู้หญิงคนนั้นแหละ ทมยันตี," เป้าหมาย 1 ฉบับที่ 3 (มีนาคม 2527): 12.

การกำหนดขอบเขตการวิจัยนี้ เริ่มต้นจากนวนิยายเรื่องแรก
ของทมยันตีคือ ในฝัน และสิ้นสุดลงที่นวนิยายเรื่อง นายกหญิง นี้เพราะต้องการ
ศึกษาพัฒนาการทางความคิดในแนวสตรีนิยมของทมยันตีในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

การกำหนดปีที่พิมพ์ ผู้เขียนขอยึดถือปีที่นวนิยายเรื่องนั้นๆ พิมพ์
รวมเล่มครั้งแรกหรือปีที่นวนิยายเรื่องนั้นๆ ปรากฏออกสู่สายตาของผู้อ่าน
เป็นครั้งแรก โดยเฉพาะนวนิยายเรื่อง นายกหญิง ซึ่งผู้เขียนขอกำหนดใช้ปีที่
นวนิยายเรื่องนี้ปรากฏออกสู่สายตาผู้อ่านครั้งแรกในนิตยสาร ขวัญเรือน ปีที่
หลัง เดือนธันวาคม พ.ศ.2534 เป็นปีกำหนดขอบเขตการวิจัย แม้นวนิยาย
เรื่องนี้จะพิมพ์รวมเล่มครั้งแรกโดยสำนักพิมพ์ ณ บ้านวรรณกรรม ปี พ.ศ.2536
หลังจากที่ผู้เขียนกำหนดขอบเขตการวิจัยไปเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ตาม

นวนิยายที่เลือกวิเคราะห์ในช่วง พ.ศ.2506-2534 มีดังนี้

<u>ชื่อนวนิยาย</u>	<u>นามปากกา</u>	<u>ปีที่พิมพ์</u>
1. ในฝัน	โรสลาเรน	2506
2. คำของคน	โรสลาเรน	2508
3. สายใจ	ลักษณวดี	2509
4. รอยมลทิน	ทมยันตี	2509
5. เลือดขัดติยา	ลักษณวดี	2510
6. คู่กรรม (ภาค 1)	ทมยันตี	2511
7. สายรุ้ง	ทมยันตี	2512
8. เพลงชีวิต	ทมยันตี	2513
9. เมียน้อย	ทมยันตี	2514
10. ยอดอนงค์	ทมยันตี	2515
11. คุณหญิงนอกทำเนียบ	ทมยันตี	2516
12. นางเอก	ทมยันตี	2517
13. ลิ่นสวาท	โรสลาเรน	2519
14. รอยลิขิต	ทมยันตี	2519
15. ล่า	ทมยันตี	2520
16. แกรงรัก	กนกเรขา	2521

17. สตรีหมายเลขหนึ่ง	ทมยันตี	2523
18. ตราบาป	ทมยันตี	2523
19. มงกุฎที่ไร้บัลลังก์	ลักษณวดี	2525
20. โഴ้สังคม	ทมยันตี	2528
21. ดั่งดวงหฤทัย	ลักษณวดี	2532
22. รอยอินทร์	โรสลา เรน	2533
23. ดาวนภา	ทมยันตี	2534
24. นายกหญิง	ทมยันตี	2534

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยด้านการศึกษาวรรณกรรมซึ่งเน้นตัวบทของวรรณกรรมเป็นหลัก เป็นการวิเคราะห์วรรณกรรมโดยอาศัยทฤษฎีแนวคิดสตรีนิยมซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยคือ

1. ศึกษาทฤษฎีสตรีนิยม
2. วิเคราะห์นวนิยายของทมยันตีทั้งหมดที่รวบรวมได้เพื่อเลือกนวนิยายที่มีลักษณะเป็นวรรณกรรมสตรี

3. นำเสนอผลการวิเคราะห์

โดยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลด้านสตรีศึกษาจากแหล่งข้อมูลด้านสตรีศึกษา ดังนี้คือ หอสมุดแห่งชาติ (ท่าवासกรี) ศูนย์สตรีศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการสตรีศึกษา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิเพื่อนหญิง ห้องสมุดหน่วยวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ร้านอัจฉราสาส์น รวมทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทมยันตี ที่บ้านในซอยลาดพร้าว 26 และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยผู้เขียนเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นการขยายขอบเขตการศึกษาวรรณกรรมไทยในแนวสตรีนิยมในสังคมไทยให้แพร่หลายชัดเจนในแนววรรณคดีเปรียบเทียบ